

Salone del Mobile 1997

door Ed van Hinte

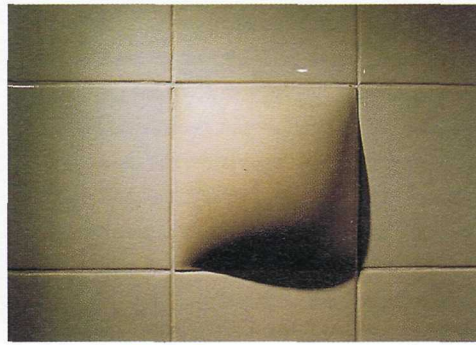
fotografie: courtesy producenten/Juli Capella/Nienke Terpstra/Ed van Hinte

Droog Design domineert Milaan

De Meubelbeurs in Milaan
had genoeg inspirerends in huis.

Maar lang niet alles is zo bijzonder als het wil lijken.
Nog altijd teert de Italiaanse industrie op haar verleden.
Dus lijkt het de beurt aan Droog Design.

Wie zijn huis inricht volgens de opvattingen van het design moet gek zijn van kinderkamers

Eigenlijk is het heel simpel. De beurs is verdeeld in drie categorieën: klassiek, modern en design. Elk jaar schuift alles gewoon een meter of twintig op naar vroeger. Of misschien gaat het wel sneller. Het gedachtengoed van Memphis is nu doorgedrongen tot de salons van vermogende burgers. Voor Cassina ontwierp Marc Sadler een driepotige fauteuil waarvan de vrolijkheid wordt overstemd door de ernst van het duur doen. En architect Leon Krier tekende het meubilair van keizer Augustus na, voor Giorgetti. Heel erg prachtig gemaakt, dat staat zo vast als het Pantheon in Rome. De indeling maakt duidelijk dat "design" niet meer staat voor de bezigheid van het ontwerpen, maar voor een stijl. En automatisch komt dan de vraag op of er na "design" weer een nieuwe stijl zal ontstaan en hoe die dan in godsnaam moet gaan heten.

VERNUFT

Bij design draait het om vernuft en speelsheid, desnoods tegen de klippen op. Felle kleuren voeren de boventoon en de lolligheid van meubelpootjes is overweldigend. Je wordt murw van alle slimme manieren waarop stoelonderdelen aan elkaar vastbedacht zijn. Wie zijn huis inricht volgens de opvattingen van het design moet gek zijn van kinderkamers.

Ontwerpers laten geen kans onbenut om constructieve details als ludiek ornament te gebruiken. Ik herinner me een stoeltje met een kunststof rugleuning die op het frame vastgeklemd zit via de veerkracht van integraal meegespuitsgiete klemmetjes. En een houten stoel van de Italiaanse producent Plank waarvan de rugleuning met een kunststof houdertje simpel aan de zitting is vastgemaakt. Driade liet Ross Lovegrove een stoel ontwerpen met een tweedelige schaal van het langzamerhand wat al te populaire polypropeen. Ze zitten aan elkaar met een geestige ronde klikverbinding. Zo zijn verschillende kleurcombinaties mogelijk van een transparante boven- en een lichtdichte onderschaal. Of zo'n stoeltje op den duur mooi blijft, weet ik niet. Voor mijn gevoel is het een eendagsvlieg. Een suggestie van slimheid is te vinden in het stapelstoeltje 'FPE' van geëxtrudeerd aluminium en kunststof dat Ron Arad ontwierp voor Adidas' sport-

cafés in Frankrijk. Kartell is de producent. Het aluminium profiel voor het frame is gedeeltelijk in de lengte doorgezaagd, een flauwe truc om voor- en achterpoten van elkaar te kunnen buigen. Alberto Meda heeft al jaren geleden voor Alias een veel mooiere stoel bedacht volgens een vergelijkbaar deux chevaux concept.

OPBLAASBARE LAMPEN

Het streven naar meubelvernuft krijgt de neiging om door te slaan naar het absurde; naar moeilijk doen, zoals op de Franse expositie Homodomus. Er stond een 'fauteuil évolutif', ontworpen door Pascal Bauer. Het is een stoel die je kunt uitrollen tot bed, omdat

er een zwaar stalen mechanisme onder zit dat aan een reuzenfietsketting doet denken. Zoiets kan wel degelijk simpel. Dat demonstreerde de oude maestro Vico Magistretti op de stand van Campeggi. Zijn houten rustbank heeft vier stellen poten, elk met twee standen: plat of overeind. Acht domme spiraalveertjes zorgen voor de intelligentie. Het bed laat zich moeiteloos in alle gewenste standen zetten, zonder duur technisch gedoe. Op dezelfde stand bevond zich een opblaasrustbank van Dennis Santachiara, toch ook niet de eerste de beste. Het luchtbed wordt permanent op comfortabele spanning gehouden door een elektrische compressor die is ingebouwd in de belendende poef. Ga liever iets nuttigers doen Dennis, televisie kijken of zo, denk ik dan. Toch kan opblazen leuk zijn. Op de Finse expositie 'Snowcrash' stond een stel 'Glowblow'-schemerlampen waarvan de ballonvormige kappen telkens opbollen en weer leeglopen. Het is een grappig effect, al is de vraag of het nog zo sterk is bij een enkele lamp in de kamer.

Het is een valkuil van zo'n beurs. Exposities en stands zijn ingericht om op te vallen. Dat is logisch. Het is ook datgene wat zo'n meubelbeurs haar aantrekkingskracht geeft. Maar daardoor ontstaat wel de kans dat het concept van de show producten pretenties verschaft die ze niet kunnen waarmaken. De Brit Tom Dixon had bijvoorbeeld een enorme spelonk onder een viaduct afgehuurd, waar hij met lichteffecten en kleuren een authentieke sixties sfeer wist op te roepen. Hij liet er opblaasproducten zien en een speelse kunststof stoel. Om te lachen waren de waterkussens met ingebouwde vazen, elk met een bloemetje. Als je op zo'n waterperkje drukte werden alle bloemen zeeziek. Leuke entourage, maar om nou te zeggen interessante producten, nee.

GRAPJE

De geijkte trekker uit het gonscircuit is de locatie van Ron Arad en Ingo Maurer. Wat er te zien was blonk uit in expressie. Maar het was tegelijk niet echt baanbrekend. Ron Arad had er talloze varianten staan van de stoel Domus die bij Vitra in productie gaat.

Alessandro Mendini: kabinet, bladgoud/glasmozaiek, Bisazza

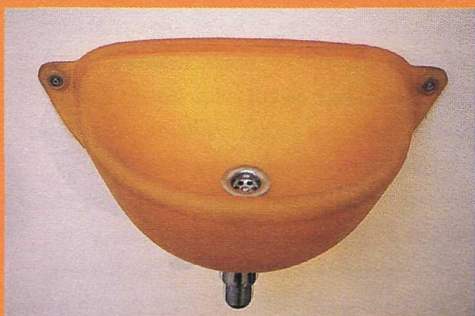
1

2

3

4

- 1 Marc Sadler: HAL, leder, driepoots fauteuil/ottomaan, Cassina.
- 2 Konings+Bey: Kokon-stoelen, PVC, Droog Design. Bizarre spuittechniek uit de militaire industrie
- 3 Vico Magistretti: Safran, zitbank op bed, De Padova. Geen duur technisch gedoe, maar functionele eenvoud
- 4 Hella Jongerius: wastafel, polyurethaan, Dry Bathing. Oogstrelend en rijp voor productie
- 5 Dick van Hoff: borden, twee kleurenkleinmengsel, Rosenthal/Droog Design. Toevallige decoratie met verrasend mooi effect

Toch stelt de stoel zelf niet zoveel voor. Het oorspronkelijke model wordt geperst uit staalplaat, net als een autodak. Vervolgens wordt het diepste punt afgesneden. Zo ontstaat een gat voor de billen van de zitter en voor de achterpoten van de volgende stoel bij het stapelen. De vorm is een beetje geribbeld en de randen zijn scherp. Arad maakte ook versies van vezelversterkte kunststof en een reeks handbeschilderde exemplaren.

Ingo Maurer balanceert met zijn poëtische verlichtingsarmaturen soms op het randje van de flauwekul. Zijn laatste project 'Wo bist Du, Edison, jetzt, wo wir Dich brauchen?' is naar mijn idee in de afgrond gevallen. Hij maakte een hanglamp waarin

dat de vertoning ervan heel ingehouden kan blijven. Het interessante aan Droog Design is dat ze resultaten laat zien van onderzoek op gebieden die meestal onbetreden blijven. De experimenten gaan over materialen en technologie en over concepten, expressie en humor, en nu eens niet over vorm en stijl. Dat hoeft niet, want dat doet de rest wel. Droog Design vertegenwoordigt een andere kijk. Het enige wat je er tegenin kunt brengen, is dat de ideeën die de stichting laat zien vooral interessant zijn binnen de minuscule maar wereldwijde cultuur van de "designtribe". Het is ontwerpwerk dat vooral boeiend is voor ontwerpers en aanverwanten. In Milaan presenteerde de stichting deze keer drie

De ideeën die Droog Design laat zien, zijn vooral interessant binnen de minuscule maar wereldwijde cultuur van de "designtribe".

een onzichtbare halogeen ergens binnen een grijze transparante ring een hologram zichtbaar maakt van een peertje met een vlieg erop.

Het moet een enorme klus zijn geweest om dat hologram te maken. Het was een wensdroom van de ontwerper. Toch is het resultaat niet veel meer dan een grapje. Een glimlach en weg is het. Misschien was de grootste verrassing van de beurs wel te vinden bij De Padova. Ik ging erheen, zag in de gauwigheid niets en vertrok weer. Pas bij een tweede bezoek zag ik de beloofde nieuwe zitbanken en bedden van Vico Magistretti staan. Eenvoudig en goed. Je zou haast vergeten dat bescheidenheid ook een belangrijke kwaliteit is.

ANDERE KIJK

Veel presentaties in Milaan moeten het hebben van de presentatie. Droog Design is de uitzondering. In het getoonde werk zit zo'n rijkdom aan ideeën

projecten: Dry-Tech II, Dry Bathing en Droog Design for Rosenthal. Het bedrijfje DMD, dat de commerciële Droog-producten onder zijn hoede heeft, had een afgezonderde locatie gekozen om verwarring te voorkomen. Van Dry-Tech, waarbij ontwerpers uitzoeken wat je behalve vliegtuigen bouwen allemaal met hoogwaardige technische materialen kunt uitspoken, was de hoogspanning van de eerste keer verdwenen. Dat kwam natuurlijk vooral omdat het idee minder nieuw was. Marcel Wanders maakte bijzettafeltjes van kant (niet figuurlijk), verstevigd met epoxyhars. Ze zien er prachtig uit, die transparante kanten blokken. Toch kan een vergelijkbaar beeld volgens Wanders misschien wel op een veel eenvoudiger manier worden verkregen, met spuitgieten wellicht. In elk geval missen de tafeltjes de onontkoombare wisselwerking tussen vormgeving en vervaardiging van de geknoopte stoel (die nu bij Cappellini te koop is).

Hella Jongerius maakte deze keer krukjes van gewikkelde vezels die als versterking dienen voor zowel harde als rubberachtige kunststof. Het oorspronkelijke idee was het wikkelen - op een speciale machine - van een cocon. Daarvan zou dan de ene helft in de andere worden gestulpt om vervolgens met een hars te worden doordrenkt die volledig hard wordt. Het buitengedeelte zou juist rubberachtig worden gemaakt. Wie op zo'n kruk gaat zitten, zakt op de rubberen buitenkant door tot de harde binnenschaal. Jammer genoeg bleek dit concept technisch te gecompliceerd om op tijd klaar te kunnen zijn. De binnen- en de buitenschaal zijn nu apart gemaakt. Voor zitten zijn de prototypes nog nauwelijks geschikt. De techniek levert wel een veelbelovend beeld op.

Dat gaat ook op voor de ingekapselde stoelen van Jürgen Bey en Jan Konings. Zij wilden oorspronkelijk oude meubels, desnoods met accessoires aan elkaar bakken tot nieuwe, door er een vlies omheen te spannen. Dat bleek te kunnen met de verfspuit en een goedje van PVC dat gewoonlijk wordt gebruikt om vliegtuigen en tanks in te pakken. Als het droogt, spant het zich en trekt zich gedeeltelijk weer los. Dat levert hoogst merkwaardige vormen op. In Milaan waren alleen losse verpopte

Voor het eerst werkte Droog Design ditmaal samen met een bedrijf, de porseleinfabriek Rosenthal. Gretig gingen Marcel Wanders, Gijs Bakker, Hella Jongerius, Arnout Visser en Dick van Hoff in op de uitdaging om tradities te doorbreken.

Een aantal resultaten heeft dat doel zeker bereikt. Jongerius maakte, alweer, een krukje. Het heeft een voor porselein onconventionele vorm waaraan vanuit het oogpunt van productie de nodige haken en ogen zitten. Porselein krimpt fors bij het bakken en in de bochten van de vorm heeft dat tot - uiteindelijk overkomelijke - problemen geleid. Zeer inspirerend is de theepot met een handgreep van gevlochten glasvezel van Gijs Bakker. Het glas is rechtstreeks aan de pot gebakken en de overgang ziet er intrigerend uit. Het theepotje op zich vind ik niet geweldig, vanwege het contrast tussen de pot en het hengsel, maar het experiment verdient beslist voortzetting.

De beste ideeën komen van Arnout Visser en Dick van Hoff. De eerste bracht via zeefdruk op de onderkant van gewone borden een legering van ijzer en kobalt aan, die maakt dat ze warm worden in de magnetron. Daarnaast maakte hij een dubbelwandige drinkbeker met een isolerende werking.

Dick van Hoff: lampekapje, porselein, Rosenthal/Droog Design.

Porseleinen verlichtingsarmatuur als uitbreiding van de fitting

stoelen te zien. Het cocoonen van meer meubels aan elkaar was nog niet goed gelukt.

TRADITIES DOORBREKEN

Voor het badkamerproject Dry Bathing had veel bekijks. En niet voor niets. Het aardigst zijn de vloertegels die eruit zien of ze nat zijn. Maar dat zijn geglazuurde keramische druppels die een anti-slipwerking hebben.

Arnout Visser en Erik Jan Kwakkel hadden nog veel

meer gedaan met tegels. Afgeleid van de oudere stopcontacttegel was er nu de schoolbordtegel, de televisietegel, de temperatuurtegel, de handdoektegel, de ladetegel en de schaptegel. Het idee van modulariteit is op deze manier sterk vormgegeven. En tegelijk spot het met zichzelf, vanwege de lullige tegelstandaardmaat. Hella Jongerius maakte voor de gelegenheid een werkelijk beeldschone wastafel van zacht bronsgeel polyurethaan. Ze werkt nu met DMD aan een industriële versie.

Van Hoff ontwierp een porseleinen verlichtingsarmatuur dat je kunt opvatten als een uitbreiding van de porseleinen fitting. Het is de klassieke Droog-aanpak. Maar het mooist zijn Van Hoff's bordjes van een mengsel van twee kleuren klei. Zo ontstaat een toevallige decoratie. Geen twee borden zijn gelijk. Vreemd dat daar nooit eerder iemand aan heeft gedacht. ①

